

Tirzo Martha en David Bade op ARTZUID

De achtste editie van de Amsterdam Sculptuur Biënnale ARTZUID wordt gecureerd door curator Jasper Krabbé. Hij selecteerde zo'n 46 kunstenaars voor deelname aan de Biënnale onder het thema 'Transfer'. Met de hulp van sponsors werden vervolgens tien opdrachten verstrekt aan Nederlandse kunstenaars. Een van die opdrachten ging naar het gelegenheidsduo Tirzo Martha en David Bade; twee kunstenaars die al vaker met veel plezier samenwerkten aan een en hetzelfde beeld. Zo maakten ze tijdens de Biënnale van Havana samen een serie beelden. Voor de ING-bank werd het beeld Flying Dutchman gemaakt, en in Genk leverden ze samen twee beelden op voor een volkswijk. En dan nu een beeld voor ARTZUID van dit volgens Bade 'structureel samenwerkende duo, broeders en vrienden voor het leven'.

Etienne Boileau

De lounge van Hotel des Indes in Den Haag vormt het prestigieuze decor voor mijn gesprek ruim voor de opening van ARTZUID. Martha en Bade zijn meesters in co-creatie; ze blijken in staat steeds weer nieuwe publieksgroepen bij hun werk te betrekken. Zo leidt Bade samen met Martha het *Instituto Buena Bista* in Willemstad, Curaçao. Het IBB bevindt zich op het terrein van een psychiatrische kliniek; de patiënten kunnen deelnemen aan projecten en aan de dagelijkse programmering van het instituut dat vooral ook een opleidingsinstituut is voor jonge, aankomend kunstenaars. Daarnaast hebben ze in samenwerking met de Kunsthal Rotterdam het programma *All You Can Art* opgezet. Zowel Bade als Martha genieten enorm van hun samenwerking.

Hoe is jullie samenwerking voor ARTZUID tot stand gekomen?

TM: "Onze namen stonden beide op de lijst van de curator en vervolgens kwam David met het voorstel om samen iets te maken. We waren voor de vorige editie ook uitgenodigd en hadden toen ieder apart een kunstwerk gemaakt. Dit soort opdrachten zijn eigenlijk de mooie uitstapjes voor ons."

Was er dit jaar een kader of thema aan de opdracht verbonden?

DB: "We kwamen in een briefing wat terminologieën tegen zoals *Street art* en *Pop art*, maar die zijn we meteen weer vergeten, want zo werken we niet, al vinden we de straat en de verbinding met de omgeving wel belangrijk. Toen wij met het IBB begonnen, bestond dat modewoord 'inclusief' nog helemaal niet. Maar met het IBB houden we ons al heel lang bezig met kansengelijkheid en inclusie; wij voelen beiden veel affiniteit met outsider groepen. IBB is ons levenswerk."

Hoe loopt het ontstaansproces van zo'n gemeenschappelijk beeld?

TM: "Het is een beetje ping pong, een van ons komt met een idee en daar reageert de ander op."

DB: "We waren op Curaçao en Tirzo liet een van z'n nieuwste werken zien, die deel waren van een tentoonstelling. Een nogal rudimentair beeld was dat en hij vertelde dat hij dat op ARTZUID wilde brengen. 'Kun je daar iets mee?', vroeg hij me. Ik beaamde dat, heb erover nagedacht en toen is er in Nederland een schetsje van mijn kant gekomen, dat heb ik naar hem geappt. Tirzo had een muur gemaakt en hoe gaaf zou het zijn als ik daar een soort rare vorm bij maak die die muur doorklieft of omringt, of daar iets tegenaan hangt? De speelse context in ons werk is van groot belang; we staan open voor het experiment."

Dan pakt David zijn tekenmap en Tirzo zijn mobiele toestel en laten me beiden hun afzonderlijke ontwerp zien. Het is dan nog niet helemaal af.

DB: "Mijn bijdrage bestaat uit een soort hele grote figuur die op van die speelluintonnetjes staat: van die houten tonnetjes waar je in en op kan lopen. Ik moet nog kijken of die figuur over die muur heen kan, of aan de zijkant komt. Dat moeten we nog zien."

TM: "Als ik zo'n schets van David zie, dan ga ik mijn muur aanpassen. Aan de zijkant van de muur hingen twee autobanden met daaraan twee bokszakken en allerlei andere objecten. Maar door zijn schets heb ik die andere objecten

weggehaald en ook de twee bokszakken. In plaats daarvan heb ik twee betonnen beelden ondersteboven aan die autobanden gehangen, dat zie je op deze foto."

Vanwaar die titel Another Blòki in the Wall?

TM: "Blòki is Papiaments voor steen, het woord op zichzelf heeft een poëtische lading. Ik werk heel veel met steen."

DB: "Die titel scheidt verwarring met die mythische Pink Floyd song *Another brick in the wall*. Blòki is een mooie verbastering van het woord blok. Toen ik die muur van Tirzo zag, dacht ik: 'weer een steen, another blòkie'. Het verhaal achter de song van Pink Floyd, past ook wel bij onze werkwijze, het zoeken naar vrijheid, geen knellende keurslijven meer."

Hoe gaan jullie dit werk installeren?

DB: "Het zijn geen twee kant en klare vormen die je zo in elkaar schuift. Dat heb ik de organisatie van ARTZUID ook duidelijk gemaakt. We moeten daar ter plekke tools hebben om het werk te kunnen voltooiën en te plaatsen. Hebben ook een graafmachine nodig. Tirzo's werk komt uit zijn atelier op Curaçao, maar staat nog bij de douane in Nederland. Mijn beeld komt uit mijn atelier in Assendelft. Het bestaat nu nog volledig uit papier maché, dat verstevigd gaat worden in een fabriek met een speciale coating. Daarna kleur ik het en gaat het op transport."

En dat samenvoegen, hoe gaat dat in z'n werk?

DB: "Ter plekke gaan we op een intuïtieve manier bepalen hoe we dat doen. Dat is een spel en bij dat spel komt ook heel veel vertrouwen. Vertrouwen in elkaars know how, generositeit, je gunt elkaar de ruimte; het is nooit een gevecht. We werken al achttien jaar samen. Hebben eerder in 2015 ook *All you can Art* opgezet, een langlopend project dat nog steeds heel succesvol is. Dat is eigenlijk onze dochteronderneming: onze structurele samenwerking met de Kunsthal en Rotterdam. Alles is daar co-creatie, alles gaat daar samen."

Is er ook sprake geweest van co-creatie bij het maken van dit beeld?

DB: "In mijn atelier hebben kinderen geholpen bij het bedekken van de vorm van het werk met papier maché; ik neem ze straks ook mee naar de tentoonstelling."

TM: "Mijn beeld is in mijn atelier op Curaçao gemaakt samen met patiënten van de psychiatrische kliniek. Die confrontatie en het werkproces zijn ook belangrijk voor de studenten die aan het IBB verbonden zijn."

Wat voor bijdrage vanuit de organisatie kregen jullie voor dit beeld?

DB: "We hebben een werkbudget gekregen en een honorarium. Beide liggen binnen de wettelijke norm voor cultuur van de Mondriaanstichting. Het honorarium is een percentage van het werkbudget. Het beeld blijft ons eigendom, mocht ARTZUID het kunnen verkopen krijgt de organisatie 10 % commissie."

Passen jullie je bij opdrachten aan de smaak van het grote publiek aan?

TM: "Het is nooit ons streven om een makkelijk verkoopbaar beeld te maken. Zo werken we niet. Door deze opdracht krijgen we in creatieve zin de ruimte en financiële steun om iets te maken, wat je niet zomaar in je atelier gaat maken. Je krijgt de kans om dieper en speelser in te gaan op je beeldtaal. En omdat veel mensen tijdens ARTZUID het werk kunnen zien, hopen we dat daar weer andere opdrachten uit komen."

DB: "Me aanpassen doe ik niet snel. Momenteel ben ik bezig met een opdracht voor de gemeente Zaanstad. Dan probeer ik ook zo vrij mogelijk te werken en vorm en inhoud bij elkaar te scharrelen. Maar tegelijk speelt wel in mijn achterhoofd mee dat het een permanent beeld moet worden en dat het straks goed moet functioneren en veilig moet zijn."

.....
Sculptuur Biënnale ARTZUID, 19 mei t/m 24 september 2023, www.artzuid.nl

Tirzo Martha en David Bade, *Another blòki in the wall*, foto Jan Willem Kaldenbach

Beide kunstenaars zijn en waren dit jaar ook elders actief. Tirzo Martha maakte in de maand mei op het Plein in Den Haag samen met inwoners uit die stad het beeld *Zitten, Zat, Gezeten, nu ga ik staan!*; hij deed dat in het kader van de renovatie van het Binnenhof. En in juni werd Martha's beeld *Overcoming Ourselves In Order To Overcome* onthuld in het Sprengpark te Apeldoorn. David Bade neemt deze zomer deel aan de

h3h Biënnale in Oosterhout en aan de Beeldenroute Voorhout Monumentaal, waar hij nieuw werk laat zien.
www.collegevanrijksadviseurs.nl
www.wilhelminaring.nl
www.pulchri.nl